

B. 73.

FRIDERICI BOERNERI
ARTIS SALVTARIS DOCT. IN ACADEMIA CAESAREA NAT.
CVRIOS. ET SOCIETATE DVCAL. TEVTONICA
HELMSTADIENSI SODALIS

DE
VITA MORIBVS MERITIS
ET SCRIPTIS
HERONYMI
MERCVRIALIS
FOROLIVIENSIS
COMMENTATIO

ACCEDIT

DVPLEX EIVSDEM ELOGIVM

ALTERVM

IAN. NIC. ERTTHRAEO

ALTERVM

LAVR. CRASSO

AVCTORIBVS

BRVNSVIGAE
STANNO KEITELIANO
A. MDCCLI.

FRIEDERICI BORNBERI
ARTIS CAPELLANUS DOCT. IN ACADEMIA GIESSENENSIS
CIVITATE ET SEQUITUR DIGNI. TESTIMONIA
ACADEMICI SOCIETATIS

DE
VITA MORIBVS MERITIS
ET DOCTRINA
HIERONYMI
MERICI
FOROVIENSIS

KOEN. FRIED.
UNIVERS.
ZU HALLE

DITHEI
ALBERTI
L. J. C. G. R. S.
L. J. C. G. R. S.
L. J. C. G. R. S.

STANNO
STANNO

VIRO
SVMME REVERENDO AMPLISSIMO
DOCTISSIMO
DOMINO
CHRISTIANO AVGVSTO
CRVSIO
SANCTAE THEOLOGIAE LICENTIATO
EIVSDEMQUE
PROFESSORI PVBLICO ORDINARIO
MVNVS
THEOLOGIAM ORDINARIE DOCENDI
CLEMENTISSIME NVPER
IPSI
DEMANDATVM
SVMOSQVE IN EADEM
HONORES
HODIE D. XXIX, APRILIS A. MDCCLI

NR

A 2

IN

IN
ACADEMIA LIPSIENSIS
QVAM
MERITIS DOCTRINAQVE ORNAT
RITE CONSEQVVTOS

EX
SINCERI GRATIQVE ANIMI

AFFECTV
GRATVLATVR

D. FRIDERICVS BOERNER.

VIR

VIR
 SVMME REVERENDE ATQVE DOCTISSIME,
 FAVOR ATQVE PRAECEPTOR
 OMNI RELIGIONIS CVLTV AETERNVM
 PROSEQVENDE,

Quod diuini olim PAVLVM, sanctum illum OPTI-
 MI NOSTRI SERVATORIS apostolum,
 Ebraeis suis praecepisse legimus (a), quod scilicet
 eorum, qui eis praecessent diuinamque ipsis exposuissent
 doctrinam sedulo meminerint; idem etiam illud, non HIP-
 POCRATEM solum discipulis suis inculcasse videmus, ita,
 vt iuramento etiam obstringere se debuerint, praeceptorem,
 qui eos artem docuisset, parentum loco habituros, victum
 communicaturos eaque quibus opus habuerit grato ani-
 mo impertituros (b) hoc est, grata semper veneraturos esse

A 3

recor-

(a) Epist. ad Ebraeos XIII, 7.

(b) vid. *Iusiurandum* statim ab ini-
 tio. Vbi verba haec sunt:
 ἡγήσασαι μὲν τὸν διδάξαν-
 τὰ με τὴν τέχνην ταύτην

ἴσα γενέτησιν ἐμοῖσιν, καὶ
 βίη κοινάσασθαι, καὶ χρῆσθ
 χηρίζοντι μετάδοσιν ποιή-
 σασθαι, πάντας scilicet θεοῦ
 ὀνοματι.

recordatione: verum et cuiuslibet ingenui hominis esse officium, doctores suos atque magistros, a quibus artes scientificaeque accepit, pio colere animi cultu, quis quaeso, qui sanum habet synciput, est, qui neget? Hi enim, a quibus accepimus, quo opitulari aliis, seruireque mortales possumus; hi, qui principes studiorum exstiterunt, qui vivere nos docuerunt, fructus etiam studiorum vitaeque a nobis repetere prope suo iure debent. Itaque TE non mirari arbitror, VIR PRAESTANTISSIME, si qualemcunque hanc commentationem, hodiernis TVIS, quos ex merito consequeris, honoribus, munerique sacro, clementissime TIBI ab Indulgentissimo nostro FRIDERICO, semper AVGVSTO, nuper demandato, dicatam, a me profectam esse prospexeris, qui olim ab ore Tuo doctissimo pependi, et Philosophiae sanioris praecepta in solidis Tuis accepi praelectionibus.

Quoties enim modocunque Lipsiae meae meministi, et quotiescunque praeteriti mens mea respicit temporis spatium, superiorumque annorum recordatur memoriam, toties etiam TVI, TVAEque doctrinae
gra-

grata semper subit me recordatio, atque, cum re ipsa non
possim, tamen ut animo erga TE semper gratissimo essem,
impellit, eundemque publico aliquando confirmem testimonio,
saepius saepiusque excitat. Quare, cum audirem TE ho-
die in Academia Lipsiensi, quam dudum ore scriptisque or-
nasti, cuiusque in sanctiori disciplina doctoribus publicis
REX noster clementissimus nuper TE annumeravit, sum-
mis in Theologia ornari honoribus; imperare mihi non po-
tui non, quin, quod dudum in votis habui, tandem aliqua
ex parte perficerem publicumque TIBI hoc praestarem offi-
cium. Et munus igitur, et honores, quibus ornatus es, ex animo
TIBI gratulor, summumque et praepotens Numen oro rogo-
que, ut prospera semper et ex omni parte perfecta frui queas va-
letudine: Seruet TE DEVS diu diuque saluam et incolu-
mem: Beet TE omnibus ex alto ad perficienda negotia grauif-
simaque, quae ornas, munera, viribus: Secundet omnes
Tuos conatus, annuat ceptis, IPSEque, quos in purioris
christiani coetus commoda, et Academiae Lipsiensis omnisque
rei literariae incrementa, suscipis labores, clementissime diri-
gat. Hoc enim summum votorum meorum est fastigium, hoc
optant

optant omnes boni, hoc qui TE norunt, quique, quibus
nostra aetate opus est ecclesiae viris, sincero animi precan-
tur affectu.

TV vero, VIR PRAESTANTISSIME, si
permiserint grauiissima Tua negotia, a sanctioribus Tuis
literis auertas quaeso paululum oculos mihique MERCU-
RIALIS veneranti cineres fauens benignusque adsis specta-
tor, memet ipsum vero, si dignus fuero, in posterum ami-
citia Tua, fauoreque ornare perseuera. Scribebam Wolfen-
butteli d. XXIX. Aprilis A. MDCCLI.

DE

DE
VITA MORIBVS MERITIS
ET SCRIPTIS
HIERONYMI MERCVRIALIS
FOROLIVIENSIS
COMMENTATIO.

---

um de ALEXANDRI BENEDICTI, *Veronensis*,
Medicinae elegantioris post barbara illa olim fe-
cula restauratoris, vita meritisque aliqua nuper
pro virium modulo differens, gratiam apud ae-
quos lectores quosdam iniuisse me intelligerem;
via hac interdum pergere, memoriamque Medicorum pristini
illius acui ingenii doctrinaeque laude illustrium, eorumque
inprimis, quos strenuos simul humanitatis literarum veneramur
vindices atque amatores, diuersis renouare speciminibus, sta-
tim cepi consilium. Itaque de HIERONYMI MERCVRIALIS,
qui praeclarum medicos inter, seculis superioribus, adeptus
est nomen, commemorabili cum maxime vita, rebusque prae-
clare

B

clare gestis et eruditissimis scriptis, pro eo, ac par est, in praesenti exponemus. (a)

HIERONYMVS MERCVRIALIS genus suum ex illustri et antiqua stirpe beneque de republica merita duxit. Pater ipsi fuit *Ioannes Mercurialis*, mater vero *Camilla Pungentia* (b) ambo vitae et morum integritate inter suos longe spectatissimi.

Patriam habuit *Forum Liuii*, fatis celebrem in Umbria urbem, inque hac natus est die *XXX. Septembris*, qui *S. Hieronymo* in factis sacer est nostroque nomen dedisse dicitur, tricesimo supra millesimum et quingentesimum anno.

(a) Ex eorum, coetu, qui de vita MERCVRIALIS exposuerunt, quorumque ingenis fatis est numerus, cum plerique omnes, qui cum generatim illustrium doctrinae clarorum virorum, tum speciatim arti Asclepiadeae addictorum, elogia, vitas, historicaeque scripserunt, bene de illo meriti sint, legi merentur: LAVR. CRASSO *Elogii d' Huomini Letterati in Vener.* 1666. 4. Tom. II. p. 41. cuius verba, cum liber eius non in omnium versetur manibus, in calce Commentationis adicienda operae premium putavi. ANT. TEISSIER. *Eloges des hommes Scavans, etc.* Leyd. 1715. Tom. II. p. 359. sqq. GIROLAM. GHILINI *Tenuto d' Huomini Letterati, Venet.* 1647. Tom. I. p. 123. IAC. PHIL. THOMASINI *Illustr. Viror. Elogia.* Patau. 1630. Tom. I. p. 155. IO. GEORG. SCHENCKII *Biblioth. med. p. 234.* GEORG. ALB.

MERCKLINUS in *Lindensio renovato* p. 424. sqq. THOM. POPE. BLOUNT in *Censura Celeberr. Authorum.* Genev. 1694. 4to p. 800. sqq. FREHERI *Theatr. Viror. Doct.* p. 130. IAN. NIC. ERYTHRAEVS, (vel suo nomine dictus IOH. VICT. ROSCIUS, de quo STOLLE in *Anmerk. über Heumanni Consp. Reipubl. Liter.* p. 369) in *Pinacotheca imagin. doct. vel ingenii viror.* Guelpherb. 1729. 8. p. 149. NICERON. *Memoires pour servir a l' Histoire des hommes illustres* Tom. XXVI. Paris 1734. p. 17. sqq. G. STOLLE in *Anmerk. über Heumanni Consp. Reipubl. Lit.* p. 265. IDEM in *der Historie der Gelahrtheit*, p. 71. et in *der Anleit. zur Medicin. Gelehr. Hist.* p. 202. sqq. C. W. KESTNER in *Medicinisches Gelehrten Lexic.* p. 540. aliique plures.

(b) Hanc solus nominat NICERONIVS in *Commentar. l. c.* pag. 170.

5115

8

Praeclara virtutis indole felicissimoque, nisi diuino plane, a benefica natura praeditus ingenio MERCVRIALIS, postquam ephesus factus, in Gymnasium Patavinum, eorum omnium, quibus gloriatur Italia, nobilissimum facile celebratissimumque se contulit, eo quidem consilio, vt, cum plus quam vulgus sciret, artibus ingenuis omnique liberali doctrina animum imbueret; quibus quippe votis felix etiam respondit successus. Quamuis enim, quo potissimum praeceptore, (c) quibusque vsus fuerit ducibus in studiorum cursu, memoriae non proditum sit; hoc tamen, quod maximae ipsi cedit laudi, relatum legimus, talem se hic praestitisse, qualem sperabant omnes boni, qualemque et ipse hic locus mutus, cui aliquando praeesse deberet, expectabat. Hinc cum iis potissimum, quae ad humanitatem pertinent, artibus scientiisque et linguis necessariis, philosophiae itidem praeceptis bene esset praeparatus, ad artem medicam, quae omnium scientiarum humanarum regina, conseruatrixque mortalium, an ob iucunditatem, dignitatem aut vtilitatem et praestantiam, dubius haereo, ad sese eum inuitauit, animum appulit, tantosque breui tempore, non quidem tam assidua industria, quam docili potius ingenio in ea fecit progressus, vt summis in Philosophia et Medicina honoribus, Doctorisque titulo nactis, multiplici que ornatus doctrina, ad patrios lares redire posset.

Huc cum venisset, in eo potissimum fuit, vt tum acquisitae sibi in re medica doctrinae copiam in publica exponeret luce, fructusque eius ferret dudum meritos; tum etiam, via, qua ceperat, strenue pergeret, et a medicorum vulgo quam longissime sese segregans elegantiori operam daret medicinae, hincque quae, vt supra monuimus, in Graecae Latinaeque linguae cognitione didicerat, ad ornandam amplificandamque scientiam medicam traduceret, ex fontibus biberet, antiquos artis

(c) Nisi quod ipse in Epistola ad *Giulandinum* infra nominanda, *Gabriele Falloppio* duce medicinam se didicisse testetur.

artis auctores, *COVM* inprimis, *Galenum Celsumque* legeret, omnique omnino modo ad futura, quae praefagiente animo praeuidebat, aptum se redderet munera.

Itaque in exercenda publiceque profitenda arte, regendaque et restituenda sua valetudine vires non modo eum perclitantes viderunt ciues, verum etiam tum doctis, tum discendi cupidis patentem apud eum aditum. Quaque in re, cum singularis solertia, peritia, felicitasque neque minus spectaretur *HIERONYMI*; tanta *Ejus* creuit fama, vt non *Mercurij* solum ipsius, qui vel inuentoris artis vel saltem in inuenienda ea perficiendaque adiutoris nomine, vt constat, olim veniebat, salutaretur filius; verum etiam ciues *eius*, qui nisi omnibus, plerisque tamen, quos vnquam terra tulit, medicis fore eum aliquando fama et doctrina longe superiorem praefagiente animo intelligebant, publicis *eum* aestimare honoribus opemque eius implorare inter se certarent.

Quid ergo mirum, quod, cum anno supra millesimum quingentesimum sexagesimo et secundo legatus ad *Pium IV.* Pontificem, Foro Liuii Romam mittendus esset, solus dignus iudicaretur *MERCVRIALIS*, qui, quamuis adhuc iuuenis, (vix enim tricesimum aetatis expleuerat annum) hanc in se ciuium nomine susciperet spartam.

Hoc in sedis apostolicae, quam dicunt putantque, delatus emporium, ita se gessit, vt non propter singularem solum eruditionem omnibus bonis summa in laude, verum propter morum etiam incredibilem suauitatem maxima esset in gratia. Hinc res sibi demandatas bene cum perfecisset, in familiarum concessit *Alexandri Farnesii* Cardinalis, eximii plane bonarum literarum fautoris, in qua totum peregit septennium, hocque in otio primum excellentis ingenii sui dedit foetum de *Arte Gymnastica veterum*, opus omni liberali doctrina abundantissimum, quo vel vnico etiam aeternam sibi nominis comparauerit gloriam.

Septennio vero peracto, anno scilicet supra millesimum quingentesimum sexagesimo nono, ab amplissimo Senatu Vene-

to,

to *Patauium* vocatus vt *Victoris Trincauellii* (d) successor principem medicinae Practicae interpretandae obtineret locum, munusque hoc die XXI. Octobris (e) maximum in orbis literati Gymnasique Patauini, quo ipso olim, vt supra monuimus, doctus educatusque fuerat, auspiciatus est emolumentum. Hic enim doctrinae suae copias explicandi amplissimus ipsi sese obtigit campus. Hic omnes etiam animi ingeniique sui in id tendit nervos, vt *Hippocratis* illud ἱερός Φιλόσοφος ἰσθῆδος verissime in eum conuenire videretur. „Ecquis enim quae-
 „so (f) hoc tempore in hac Academia vel Venetiis fuit, qui
 „modo aliquid de literis elegantioribus aestimare posset, qui
 „non appetendam sibi omni studio Eius amicitiam arbitrare-
 „tur? Nam et veterum medicorum scripta in scholis ita ex-
 „plicantem et priuatim ita de Medicina respondentem audie-
 „bant, nihil vt eruditius, nihil prudentius cogitari posset; et
 „in arte ipsa facienda, tanta non solum scientia atque consilio,
 „sed etiam felicitate versari videbant, vt ii aegri beatissimi vi-
 „derentur, ad quos ille curandos quam primum accederet. „
 Quare etiam, cum hoc modo et apud exteros fama Eius incla-
 resceret, factum est, vt ab ipso Romanorum Imperatore *Ma-
 ximiliano II* dignus iudicaretur, cui ob peruulgam in me-
 dendo peritiam, solertiam fidemque, grauissimo laborans mor-
 bo

(d) Ita quidem *CONRINGIVS* *In-
 trod. in med. vnivers. Cap. III §. 32.*
 p. 137. docet, repugnante *NICE-
 RONIO*, qui l. c. p. 18. *Antonio*
Fracantiano successisse asserit. Fuit
 vero *Trincauella*, siue *Trincauellus*,
 vt eum vocat *Petr. Rembus*. *Medi-
 cus* doctrina vsque excellentis-
 simus, itaque graece doctus, vt et-
 iam κατ' ἐξοχὴν Graeci nomen
 adeptum eum fuisse legamus conf.
STOLLE in der *Medicinischen Ge-
 lehrten Historie*. p. 136. sq.

(e) Vid. *NICERONIVS* l. c. qui et-
 iam testatur initio quidem 600,
 postea 600 et tandem 1150 flore-
 norum quotannis eum ibidem me-
 ruisse stipendium.

(f) Verba sunt *ANDREAE SYLVII*,
 in epist. dedicatoria, quam *MER-
 CVRIALIS* variis *Relationibus* ad
Anton Perennotium Cardinal. prae-
 misit.

bo femetipsum tradere haud dubitaret. Et accersitus anno MDLXXIII. Viennam, (g) votis Imperatoris aulaeque procerum ex assè etiam respondit, feliciterque pristinae Caesarem restituit sanitati; quo factò largissimis vereque caesareis praemiis, trecentis scilicet ducatis, torque aureo totidem aureorum pretii, duobusque equis generosis, nec non praeter ea *Comitis equitisque aurati* ornatus dignitate, ad delicias suas, Academiam Patavinam rediit.

Errare humanum est, ipseque interdum bonus dormitat Homerus. Quid ergo est, quod mireris, nec MERCVRIALEM, summum alias Medicum, ab hoc communi mortalium vitio plane fuisse alienum. Paulo enim post, cum Pataviū reuersus fuisset, anno scilicet millesimo quingentesimo septuagesimo sexto, Venetias petere iussus est, vt cum *Hieronymo Capiaccio*, (h) neque inferioris famae medico, morbum quendam contagiosum atque epidemicum, sub cineribus adhuc tum latitantem, inquireret, quidue de eo sentiat, proponeret. Ibi factum esse legimus, vtrumque hunc Medicum, morbum omni periculo liberum, nihilque minus quam febrem fore pestilentialem, proposuisse, cum tamen breui post in inexplebiles exarserit flammis totamque peruagasset urbem. Quamquam igitur praecipiti hac sententia apud vulgum Venetum non iniret gratiam, ita vt etiam, nisi subito irae eius se subduxisset, in vitae positus esset periculo: (i) tantum tamen abest, vt praecleara prudentiorum, qui homines nos esse, nihil humani a nobis alienum intelligunt, de Viro hoc, de salute mortalium egregie merente, quoque opinio fuerit imminuta, vt potius adeo

(g) Non vero Anno MDLXXXIII, vt THOMASINVS, quiue eum secuti sunt FREHERVS et LINDENIVS perhibent, siquidem *Maximilianum* anno MDLXXVI. e vita discessisse ex historiarum constat monumentis.

(h) conf. de *Capiaccio*, qui Cratoni plerumque *Bucephalus* dictus fuit, FREHERVS, LINDENIVS, KESTNERVS, alii.

(i) vid. NIGERON. l. c. p. 18.

eam adauctam fuisse atque confirmatam legamus, vt, an vlli medicorum, quos terra vnquam protulit, maior, quam MERCVRIALI, honor sit habitus, dubius sane haeream.

Postquam enim ad Musas Patauinas redierat, longoque satis tempore per septendecim scilicet annos, magna cum audientium vtilitate medicinae Doctoris obierat munus: Anno MDLXXXVII. secessit *Bononiam*, eodem ornatus munere annuoque 1200 ducatorum conductus stipendio.

Sed neque hic perstitit HIERONYMVS. quinquennio enim peracto, anno MDXCII. contulit se *Pisas*, medicinamque similiter docendi prouinciam suscepit, qua initio quidem 1200 et sequentibus annis 2000 aureorum impetrato annuo stipendio per decem et duos annos non sine laude magnoque vndique confluentium auditorum emolumento, vti semper solitus, perfunctus est. Et ad docendum etiam alios natus videbatur MERCVRIALIS, instinctuque naturali quasi impulsus, ita vt frustra a multis principibus, largissimis etiam stipendiis saepe numero in aulas Medicus primarius vocatus, otium literarium vitamque academicam aulicae semper praetulerit.

Demandata sibi vbique munera magna administravit cum laude, et quicquid egerit, bene perfecit. Italos docuit satis multos, qui admirabili doctrinae fama imp. lsi se in eius disciplinam tradiderunt. Nec defuerunt ex aliis populis strenui literarum cultores, quos vndique insigni sua ad se allicebat eruditione. Ex auditorum, quos habuit, numero, inlicebantur postea plures, grati, vti par est, discipuli, merita praecceptoris pia prosequuti religione scriptaque *Eius* publici facientes iuris. Eminent ex eis *Iulius MACINVS*, *Ascanius PICCOLHOMINEVS*, *Rhodi* atque *Senarum Archiepiscopus*, *Michael COLVMBVS*, *Petrus de WITTENDEL*, *Ioh. GROSCESIUS*, *Albertus SCHELIGIYS Vbarschauiensis*, *Paul. AIGARDIVS*, *Antonius TERTIVS*, *Mutius IVPPONVS*, qui ipsi per septennium a manibus fuit, (k) aliique plures. **Palmam ta-**

men,
(k) vid. *Mich. COLVMBI, praefat. Tom. I. Consistorum* praemiss.

men, ni fallor, reliquis omnibus praeripit Botanicorum superiori aetate facile princeps, *Caspar BAVHINVS*, insigne Academiae Basileensis olim decus, qui etiam in grati erga praeceptorem animi tesseram, elegantissimos *Eius de Morbis Mulierum* summis ornatos publicauit elogiis.

Sed vt ad ipsum horum Summorum Virorum, ex cuius prodierunt schola, redeamus praeceptorem, MERCVRIALEM nostrum; sator ille tandem laboris molestiaeque, qua afficere solet munus scholasticum suos doctores, senioque confectus, valedixit dulcissimae vitae academicae, reliquosque vitae annos in otio placidaque transacturus quiete patrios lares repetiit. Vbi vero, qui prospera semper vltus fuerat valetudine, paulo post, calculi dolore affectus, et per triginta dies vexatus vitam de re publica et literaria bene meritam cum morte commutauit, relicto filio MAXIMILIANO, qui quaedam a patre relicta postea edidit, relicto magno sui apud ciues, apud orbem literatum, apud omnes bonos desiderio.

De anno *Eius* emortuali non consentiunt inter se scriptores. GHILINI ET CRASSO anno MDXCVI. Petrus de SPINA (1) anno MDCI. THAVNS ET WITTE anno MDCIV. ereptum eum fuisse aiunt: NICERONIVS vero, hac in re testis fide dignissimus, (m) defunctum eum esse probat

(1) vid. *Eius Praefationem Medicinae Practicae MERCVRIALIS*, quam edendam curauit, praefixam scriptamque anno 1601, vbi: „Verum dum in eo sum, vt publicis typis haec mandantur, ecce tristis et inopinata, de incomparabilis viri morte, affertur fama. „ etc.

(m) In comment. l. c. p. 21. „Il mourut, inquit, le 9. Novembre, 1606 „agé de 76 ans et fut enterre dans „la chapelle de S. Mercurial. *Ghi-*

„lini et Crasso se sont trompés, „en auçant sa mort à l'année „1596. et Mr. de Thou en la met- „tant en 1604. Je ne sçai ce que „Thomasi a voulu dire, quand il „a „marque qu'il estoit mort an „1506. d. 13. Idibus Novembr. „expression, qui ne signifie rien, „il auroit mettre 5 Idus. Puisque „celui, qui a donne la Relation „des ses funerailles, marque pre- „cisement le 9. Novembre, com- „me le jour de sa mort. „

bat die IX. Novembris A. MDCVI, cum annum aetatis ageret septuagesimum sextum, et sepultum in oedeo magnificentissime a se extructo, quo et paulo ante D. *Mercurialis* transferri curauerat reliquias.

Fuit MERCVRIALIS egregia corporis forma, (n) vultuoreque toto viri boni et honesti praebens aspectum, fronte explicata et ingenua, maxime vero suauissimis sanctissimisque moribus, adhaec praestanti omnino ingenio, graecarumque literarum doctrina et eruditione insigniter pollens, medicae vero artis et philosophiae peritissimus. Magnis igitur hoc nomine laudibus certatim illum extollunt, qui vel propius eum cognouerunt, vel ex scriptis, qui fuerit, nosse didicerunt, iique maxime idonei arbitri atque existimatores. Ex his inprimis summus ille CASSELIVS „Virum eum elegantibus literis „praeditum., (o) LIPSIVSQUE (p) „Virum probum, candidum et illustri doctrina atque fama, clarissimumque medicum, immo aevi sui primum, „vocare haud dubitat. Eandem in sententiam de illo scribit magnus noster CONRINGIVS (q) qui „Virum elegantiori doctrina plane imbutum, in „quo praecipue omnis generis scriptorum medicorum multiplex lectio cum accurato iudicio vix fati laudari posset,„ fuisse eundem confirmat. Et CAMILLVS PALAEOTVS, cum quo familiariter maxime vixit, „de MERCVRIALI quid quaeris? scribit, (r) in ore omnium versatur, diligitur, et de singulari *Eius* virtute et loquuntur omnes, et sentiunt., Alioque

(n) NICERON. l.c. p. 21. C'etoit, inquit, un homme bien fait et de bonne mine, d'une grande douceur, et qui joignoit à une science profonde une piété exemplaire.
(o) in *epist. ad Henning. Arnifaeum, adiecta BURCKHARDI medico grauisimo humanitatis studiorum vindi-*ci, p. 142.

(p) non vero *Iuste Lipsie der gerechte Leipziger*, sed IVSTVS ille LIPSIVS *Ep. Cent. II. Miscell. Ep. 32. et ep. 39.*

(q) *Introd. in Med. Vniuers. Cap. III. §. 7. p. 32.*

(r) in *Ep. ad Latin. ser. Non. Decemb. A. 1587.*

C

que loco ita laudes *Eius* canit, (s) „Cum MERCVRIA-
 „LI, *inquit*, frequens mihi est consuetudo. Quid quae-
 „ris? Conuiuia, quae antea auerfari solebam nunc me magno-
 „pere delectant, quoniam per ea commode illius congressu mi-
 „hi frui licet. O! quanta hominis eruditio, quam suauissimi
 „mores!„ A BOISSARDO (t) medicus excellentissimus
 omniumque disciplinarum genere dicitur ornatissimus: a PAV-
 LO GVALDO (u) magnus sine controuersia *latronices*, cui
 medica ars ornatum debet selectum illum et peculiarem, quo
 pristinam dignitatem nunc demum abunde testatur: et ab il-
 lustris nostro BURCKHARDO (w) iure suo atque merito Me-
 dicis annumeratur grauissimis humanitatis studiorum vindici-
 bus. Reliqua in praesenti doctissimorum virorum testimonia,
 quibus de insigni eximiaque illius eruditionis praedicarunt
 praestantia, (x) silentio supprimenda sunt.

Neque tamen interim hoc factum est sine iure. Medicinam
 enim tam eloquenter quam erudite docuit MERCVRIALIS exi-
 stimationemque et admirationem doctissimorum virorum prae-
 stantibus scriptis a se compositis demeruit, neque minori vir-
 tute, quam eruditione sua illustris fuit. (y) Cum enim non
 minori sollicitudine perfectam prosperamque sanitatem in ani-
 mo stabilire satageret, quam aegris ad se confluentibus resti-
 tuere valerudinem, vitam et innocentia et pietatae maxime egit
 corruscam. Vnde non apud eruditos tantum maxima passim
 gratia valuit atque auctoritate, verum et amicos sibi conciliauit
 tam generis nobilitate praestantissimos, quam loco etiam ordine
 et

(s) in *Ep. ad eund. prid. Calend. Febr.*
 1588.

(t) in *Iconeth. viror. illustr.*

(u) in *Vita Ioh. Vincentini Pinelli.*
infort. Guil. Barefii Viror. select.
alig. viror. p. 352.

(w) in elegantissimo *de hoc argum.*
libro.

(x) Praeter POPE BLOUNT, quia
 in *Censura sua celeberr. Author. p.*
 800. sqq. collegit, pertinent huc,
 quos supra annotaui, Elogiorum,
 vitarumque scriptores.

(y) TEISSIERIVS *l.c. p. 359.* Il-
 ne fut pas moins illustre, *inquit*,
 par sa vertu, que par son fauoir.

et virtute ornatissimos, quorum tum coram, tum per literas fauore et amicitia semper vsus fuit.

Insuper merita *Eius* non magnam solum nominis celebratam, verum etiam pecuniae diuitiarumque immensas ipsi pepererunt opes. Haeredibus enim suis centum et viginti scutorum aureorum reliquisse dicitur, (z) postquam vixisset honestissime et splendidissime insignibusque liberalis munificentiae documentis affecisset amicos, nec immemor fuisset pauperum egestatis.

Vii vero nemo mortalium ante obitum ex omni parte perfectus, ita etiam MERCVRIALEM suos habuisse naeuos contendunt. Quod enim multis doctorum hominum commune est vitium, vt arrogantia quaedam, aut si maius *Φλαυτια* scientiae, qua pollent, socia sit atque comes, hacque inflati solos sese sapere putent aliosque alto aspiciant supercilio: ab hoc quidem adeo liberum immunemque non fuisse ferunt HIERONYMUM; vt potius is fuerit, qui dum de doctrina sua loqueretur, dicere solitus fuisset, *neminem a professis suis semel opinionibus desistere posse et debere, quin in crassos laberetur errores.*

Ego vero vix ac ne vix quidem affirmare dubito longe aliter cogitasse *Mercurialem*. Si enim bonus ille fuerit vir, (quam gloriam quis quaeso est, qui ipsi demat?) huius vero esse sciamus, vt non aliter loquatur ac sentiat, sed verba eius factaque cordis sint signa, quis est quaeso tam inhumanus, qui, dum scripta nostri legerit, arrogantem eum fuisse suspicaretur. Testem prouoco, quam Censurae suae scriptorum Hippocraticorum praemisit, praefationem, cuius, quae huc spectant, repetere iuuabit verba. Ita vero scribit: - - - „Itaque censuram hanc operum Hippocratis ab hinc circiter biennium „non tam emisi, quam vt eruditorum iudicium in re noua et „diffi-

(z) Alii volunt 1:6000 ducatorum, qui forsan, STOLLIO anno-

tante, *Ducati de Venetia* fuerunt.

„difficili explorarem, publice spectandam proposui, eaque de
 „causa meum nomen suppressi, vt cuius liberius cum amicis,
 „qui eam per vniuersam Europam distribuerunt, sententiam
 „propriam communicare liceret. Verum dum complurium
 „doctissimorum virorum, qui de hac censura, et aliis et mihi
 „erudite prudenterque scripserunt, sententias diligenter ex-
 „quiro, *multaque in ea mutare, demere, addere pergo*, nun-
 „ciatum interea est, praelectionibus quibusdam meis de pue-
 „rorum morbis et de venenis, quas anno superiore Poloni
 „auditores mei publicauerunt, typographum Basileensem, qui
 „post Venetam et Francofurtanam editionem eas rursus impri-
 „mendas curauit, hanc Censuram addidisse, quam praeprope-
 „ram festinationem, ita aegre tuli, vt etiamsi nondum perfe-
 „ctam et perpolitam, minus tamen rudem et inchoatam, non
 „parum certe mutatam, *quasiq; reformatam, imprimendam*
 „rursus dare coactus sim: et quidem nomen meum apponi
 „volui; *non quod omne tulisse punctum*, vt dicitur, *aut magnam*
 „*me laudem hinc consecuturum putem*; (scio enim non pauca su-
 „peresse, in quibus aliorum elaboret industria; immo non defu-
 „turos esse, qui eam diuersis nominibus crimentur,) *sed vt,*
 „*si qui hactenus ignotum auctorem monere veriti sunt, sciant por-*
 „*ro, cum eo sibi esse agendum, qui non modo eruditorum admoni-*
 „*tionibus libenter auscultare solet, verum etiam gratias iis cunctis*
 „*habiturus est immortales, qui ad iuuandum studiosorum profe-*
 „*ctum, atque illustrandos laudatissimi scriptoris libros, aliquid*
 „*quocumque modo sunt collaturi.*., etc.

At vero, si aliqua etiam in re peccauerit interdum *Mer-*
curialis; (a) dandum tamen hoc esse opinor humanitati, cum
 eo maiori ipsi cedat honori, semper sui fuisse constantem,
 eandemque animi virtutem in ipsa etiam ostendisse morte.

Licet

(a) An vero eapropter Charletane-
 riae (liceat hac voce vti) reus sit, vt
Stollus putat, ego quidem affirma-

re noluim. Quot enim, quot
 hoc modo haberemus Charletanos!

Licet enim, vt supra monui, per triginta dies calculorum vexareturdoloribus; tanta tamen mentis aequitate tantaque mortem obiuit constantia, vt non ex vita discedere, sed ex vna domo migrare videretur in alteram.

Mortuo, in quanta, dum viueret, apud omnes, laude, in quanta fuerit auctoritate, satis apparuit. Lugubri enim non solum tumulum *Eius* multi illustrissimorum ornarunt carmine, (b) verum etiam *statuam* ipsi publicam solemnemque locandam curauerunt ciues, qui honor ante illum habitus est nemini.

Postquam igitur vitae ab HIERONYMO MERCVRIALE praeclare transactae vberius exposui rationes, sequitur nunc, vt de praestantissimis ab Eo ingenii doctrinaeque editis agam monumentis, quae eo aestimanda magis, quo maiorem ex illis omnes elegantioris medicinae cultores percipere possunt vilitatem. Et *ipse* quidem in veterum Graecorum libris latina ciuitate donandis, variisque notis illustrandis, nec non antiquitatibus medicis explicandis praecipuam consumpsit operam. Spectant huc, quos conscripsit, de ARTE GYMNASTICA VETERVM *Libri sex*, totidemque *Variarum Lectionum*, quibus varia veterum Latii Graeciaeque scriptorum loca docte et eleganter explicantur, *Censura Operum HIPPOCRATIS*, qua genuini summi huius Medici a supposititiis vindicantur commentarii, *Epistola ALEXANDRI TRALLIANI de Lumbricis*, versione Latina donata, et tandem *Magni ipsius HIPPOCRATIS COI opera omnia graeco-latina* euulgata et in suas diuisa sectiones.

Quodque primum quidem attinet de ARTE GYMNASTICA, quos conscripsit, *commentarios*, ei omni mea vtique laude

(b) Testis huius rei libellus est, qui prodiit sub titulo: *Il funerale, fatto da Massimiliano MERCURIALE, da Forli, nell' essequie dell' Ecc. Sign.*

GIROLAMO, suo *Padro*, in *Firenza* 1607. 4. vt NICERONIVS annotauit, quem vero vidisse non contigit.

laude sunt maiores, nulloque tempore non mortalium excitantur doctissimos, qui omni omnino modo Lecturis illos commendarent. Quamuis enim IOSEPHVS SCALIGER, dictatoria voce et *ως εν περιποδος* loqui solitus, satis contentum, TEIS-
SIERIO teste, de eis iudicauerit, (c) quibus etiam assentire videtur IOH. ANTONID. van der LINDEN; (d) prudentiores tamen, qui illud *εαδιον εσαι μωμωσαι η μωμωσαι* verissimum esse intelligunt, nugae eius non curant, longe aliter hac in re sentientes. Prodeat enim sub *Erythraei* nomine latitans ROSCVS, elegantissimus vitarum clarissimorum sui temporis virorum scriptor, qui iure suo libros hos *eruditionis thesauri ac doctorum hominum deliciarum operisque omnis antiquitatis notitia reueriti* insignit titulo. Prodeat CONRINGIVS (e) medicorum, quotquot vnquam habuit *Helmsadium*, facile primarius, qui *inter recentiores scriptores*, inquit, *adeo praeclare hoc argumentum persecutus est* HIERONYMVS MERCVRIALIS, *iuuenis tum adhuc opere de arte Gymnastica conscripto, ut vel unico aeternam nominis sibi comparauerit gloriam. Praestitit enim illo scripto doctissimum se Philosophum, Philologum, Medicum.* Prodeant alii, arbitri hac in re fide dignissimi. (f)

Ean-

(c) *Epistola*, 448.

(d) *Manuductione ad Medic.* p. 92.
 „Gymnastica, multorum quidem
 „studio inquit, mediocriter culta,
 „sed MERCVRIALIS potissimum,
 „et *Iouherii* et *Cagnati* exercita, etsi
 „nondum plane elaborata. Neque
 „enim illi ipsi, neque alius quis-
 „quam, exercitationum species be-
 „ne distinxit, aut annotauit, ne-
 „que per has sanitatis tuendae cer-
 „tum modum docuit, neque a ve-
 „nientibus morbis praecauendae,
 „ad quam plurimum tamen pol-
 „lent. Nam ix aliqua in morbum
 „inclinatio inuenitur, quae non

„exercitatione quadam propria cor-
 „rigi possit. „

(e) *Introdult. in Med. vniuers.* Cap. XIII. §. 12. p. 413.

(f) Ex horum numero sunt; NICE-
 RONIVS, qui Il composa cet ou-
 vrage, *inquit*, qui est curieux, pen-
 dant son sejour a Rome et c'est la
 premiere Production de son esprit.
loc. cit. in comment. ar. suis: TEIS-
 SIERIVS *in Additam. aux Eloges*
de Mr. de THOU, Part. II. p. 359.
qui, Parmi tous ses ouvrages on
 fait particulier de son traité, *de ar-*
te Gymnasti. qui est digne d'être
 lu, non seulement par les Medecins,
 mais

Eandem laudem, nisi adhuc maiorem, merentur *Variarum Lectionum*, quos euulgauit, *Libri*, omnium omnino excepti plausu atque approbatione. In hos enim ex immensis ingenii sui diuitiis, quasi delicias quasdam iniecit; In his maximae atque grauissimae ex vniuersa medicina continentur disputationes; Horum ea cum eruditio atque subtilitas, tum elegantia est, vt omnem rem medicam sumnopere illustrent. (g)

Et quid dicam de ALEXANDRI TRALLIANI *epistola ad Theodoricum de lumbricis corpori humano in seffis, eorumque curatione*, quam primus, cum in haecenus euulgatis editionibus desideraretur, versione latina a se confecta comitatam, *variisque suis lectionibus* adiectam (h) diuulgauit? In hoc enim Graeciae medicorum post *Hippocratem* facile primarii edendo libello, non vno modo ostendit, quam peritus sit graecarum literarum, verum etiam ad adiuuandas illustrandasque eas aptus.

HIP-

mais par tous ceux, qui aiment les belles lettres: H. BOERHAAVE, in *Methodo discendi medicinam*; MEYER in *der kurzen Anleitung zur Arzneikunst*. §. 9. p. 117. MORHOFIUS in *Polyhist.* Tom. I. Lib. V. Cap. II. §. 12. alique plures. Et ipse egomet quondam, cum summos in Medicina consequeretur honores, exemplo MERCVRIALIS incitatus de arte *Gymnastica noua* quaedam exposuit, quae quidem posterioribus curis reuifa, proxime denuo in lucem prodibunt.

(g) Vid. saepe laudatum NICERONIVM, l. c. inquentem; „Il y a „beaucoup d' erudition dans cet „ouvrage, et on y trouve plusieurs „points d' Antiquité fort bien éclaircis.”

(h) Et quidem editioni Venetae, 1570. 4. euulgatae, cum postea tractatui de *puerorum morbis* adiectam eam videmus. Vnde forsitan auctor Lexici eruditorum biographici (des compendieuses Gelehrten Lexici) errorem commisit, quod hunc ipsum MERCVRIALIS de *morbis puerorum* tractatum, ALEXANDRO TRALLIANO attribuerit, cuius tamen tantum dicta de *lumbricis* epistola illi addita est. Inferendam quidem hanc quoque MERCVRIALIS editionem *epistolae Trallianae* fecit suae *Biblioth. Graec. Lib. VI. Cap. 7.* summus ille quondam nostri acui Polyhistor IOH. ALB. FABRICIUS, cum tamen rarioribus nihilominus annumeranda ea veniat sibi, commentario perpetuo a me illustrata, prelo parata est.

HIPPOCRATEM tandem quod attinet, hunc medicae artis principem, iidem primus MERCVRIALIS graeco latinum meditatus est et publicauit, cum antea non nisi textu originali in virorum doctorum versaretur manibus. Meum quidem iam non est, an antiqui scriptores graeci, sola lingua vernacula editi, iis, qui versione quadam siue latina siue germanica comitati in tabernis librariis eruditorumque bibliothecis profstant, praestantiores sint, pluribus inquirere; quamquam facili negotio hoc quidem affirmare possem: sed indicabo modo in praesenti breuibus quid praestiterit potissimum in tua hac editione graeco-latina MERCVRIALIS. Et ea quidem tot non inuenit laudatores, quot sperauerat, sed vario modo a pluribus fuit reprehensa. Si enim BARTHOLINO fides habenda est, (i) „partim ob nouaturientem diuisionem ac dispositionem librorum Hippocraticorum, partim propter adhibitos ad „textum graecum exscribendos mendosiores pressoque nihilo „minus et ad superstitionem vsque veluti obseruatos codices „Manuscriptos omni caruit applausu atque approbatione „ Sed nimis acriter haec dicta fuisse ego quidem putauerim. Quamuis enim non inficias ire possum, hanc MERCVRIALIS editionem, illis, quos ANVTIVS FOESIVS, CHARTERIVS, LINDENIVS, nouissimeque STEPH. MACKIVS curarunt et adhuc curat, (k) quarum *illa* accuratissima et ad haec nostra vsque tempora (l) sine dubio optima; *illa* niuida fatiſ atque pre-

(i) *De Libris Legendis Diss. IV. p. m. 110.* Quid summus ille medicophilologico - philosophico - critico-poetarum Princeps, DAN. WILH. TRILLERVS, Wittebergenſis Academiae hodie Professor Medicinae longe celeberrimus, de hac *Mercvrials* nostri editione sentiat, cum elegantissimus eius, super *Libr. epidem. Hippocratis ad FREINDIVM Commentarius*, in quo *Commentatio-*

rum editionumque huius Auctoris Censuram instituit, non ad manus sit, nec data opera reperiri poterit, affirmare non possum

(k) Loquor tamen h. l. solummodo de editionibus graeco-latinis, soloque graeco sermone exstantes, taceo.

(l) Et quidem prima ea, quae *Francofurti ad Moenum* 1595, fol. edita est.

pretiosa; haec vero vsui maxime accommodata et nisi ingenio tantum indulgisset suo LINDENIVS nimisque audacem in textu originali gessisset criticum, reliquis omnibus praeferenda; *ultima* vero, cuius finem auide expectantes optamus, omnium nitidissima est, esse inferiorem: Hoc tamen dandum est MERCVRIALI, quod glaciem is fregerit primusque sit qui tale quid molitus est. Diuisit vero praeterea, quod latina versione opera haec donauerit, in quatuor ea ordines quamuis non omnibus numeris absolutos, scholiisque tuis hinc illinc illustrauit.

Et cum denique temporis etiam iniuria factum esse sciamus, quod tanta librorum *Hippocratis* sit incertitudo, ut, num omnes, qui sub Eius nomine veniunt, genuini ipsius sint foetus, vix ac ne vix quidem asserere valeamus: bene omnino et sapienter egisse videmus viros doctos, qui lapidem lydiu adhibuerunt, quaenam vera *Hippocratis* sit proles assidue inquirentes. Ex his praeter LVDOVICVM LEMOSIVM fuit quoque noster MERCVRIALIS in eo occupatus ut ingenua ab interpolatis et palam spuris secerneret, quamquam non desunt, qui circa susceptam ab eo lustrationem varia monerent. Perfunctus est hac opera in *Censura*, quam dicit, *scriptorum Hippocraticorum*, de qua, cum pari modo inter rariores hodie referenda sit libros, forsitan alias.

Reliqua MERCVRIALIS quae extant scripta, de *morbis mulierum*; de *morbis puerorum*; de *morbis cutaneis*; de *venenis et morbis venenosis*; de *pestilentia*; de *compositione medicamentorum*; aliaque plura, discipulis edenda commisit, ut, si quid forte in eis peccatum esset, ea citra famae et existimationis iacturam summa prudentia et modestia libertatem sibi seruaret.

Quo vero clarius appareat, quae scripserit MERCVRIALIS, omnia eius ingenii monumenta ordine recensebimus, ita tamen ut in certas ea diuidamus sectiones,

D

Sunt

Sunt itaque

I. *Ab ipso edita.* (m)

fere haec :

I. *Variarum Lesionum Libri IV.* in quibus quam plurimum maxime Medicinae scriptorum infinita pene loca, vel corrupta restituuntur, vel obscura declarantur: Accedit ALEXANDRI TRALLIANI de *Lumbricis* epistola, *Eiusdem* MERCVRIALIS opera et diligentia graece et latine nunc primum edita. (n) *Venetis* apud Gratiolum Perchacinum. 1571. 4.

* (2) ——— *quinto libro* auctior et in prioribus quatuor locupletior editio, *Basileae* ap. Petr. Pernam. 1576. 8. pagg. 276. (o)

(3) ——— *sexto libro* instructior. *Parisis* ap. Nicol. Nivellium. 1585. 8.

* (4) ——— quibus *Libri Sex* ab Auctore recogniti, adiecta sunt *capita sex*, antea nunquam edita, *Venetis* ap. Iuntas 1588. fol. min. (p)

(5) ——— *ibid.* ap. eisdem 1598. 4.

(6) ——— ——— 1601. 4.

II. *De Arte Gymnastica Libri VI.* in quibus exercitationum omnium vetustarum genera, loca, modi, facultates et quicquid denique ad corporis humani exercitationes pertinet, diligenter explicantur. *Venetis* 1573. 4.

(2) ——— *Parisis* ap. Ioh. du Puys 1577. 4.

* (3)

(m) Signo * notatos libros, siue librorum editiones, omnes ipsis meis vidisse oculis scias ex splendidissima nostra BIBLIOTHECA AVGVSTA gratiose mecum communicatas.

(n) Haec vero ipsa TRALLIANI epistola in editionibus hanc Venetam sequentibus, vti iamiam monuimus, omissa est, libroque de

puerorum morbis, infra nominando adiecta.

(o) Curavit hanc editionem ANDREAS SYLVIVS, vti epistola eius nuncupatoria ad *Anton. Perennotti*, Cardinal. et Archiepiscop. Medicinensem testatur.

(p) Haec et sequens editio habentur optima.

(4) — — ibid. 1625. 4. (r)

VI. De *Pestilentia Lectiones*, habitae Patauii, A. MDLXXII. mense Ianuario, in quibus de peste in vniuersum praefertim vero de *Veneta* et *Patauina* singulari quadam eruditione tractatur, *Venetis* ap. Paul. Meiettum 1577. 4.

(2) — — ibid. 1578. 8.

(3) — — c. *Eiusdem* tractatu de *maculis pestiferis et hydrophobia*, ibid. ap. Iuntas 1601. 4.

VII. Tractatus de *maculis pestiferis et hydrophobia*. Patauii ap. Paul. Meiettum 1580. 4.

VIII. De *morbis muliebribus*, circa conceptum, partum, partus nutritionem, et vniuersum vteri statum *Praelectiones* in IV. Libros digestae editaeque a *Casp. Bauhino*. *Basil.* ap. Conr. Waldkirch. 1582. 8.

(2) — — postea vero per *Mich. Columbum*, ex collatione plurium exemplarium locupletissimae et emendatae factae, *Venetis* ap. Iuntas 1601. 4.

(3) — — ib. ap. eisd. 1618. 4.

* (4) — — extat in *Gynaeciorum* collectione edita ab *Israele Spachio*. *Argentor.* 1597. fol. p. 209. fqq. (s)

IX. De

(r) In his quidem non Pathologum solum, verum et solertissimum prae-buit se Physiologum *Mercurialis*. Sunt vero de *morbis cutaneis* libri duo, de *excrementis* libri tres; et quamuis editio asterisco notata ad manus mihi fuerit, de *decoratione* tamen libellum, quem titulus eius indicat, reperire in ea non potui. Explet ea 210. pagg.

(s) Duplicem hic commississe mihi videtur errorem in *Lindenio* suo *recounto*

MERCKLINVS, quem sequutus ex parte sum, in recensendis MERCVRIALIS scriptis variisque eorum editionibus. Etenim, primum quidem fallor, num vnquam prima illa editio forma octava prodierit, deinde etiam non SPACHIVS, sed alter *Gynaeciorum Sylloges* editor BAVHINVS hunc huic collectioni inferendum curauit librum. Tres enim *Gynaeciorum*, siue morborum muliebrium, extant *Colle-*
ctiones.

IX. De *Morbis Puerorum*, Tractatus locupletissimi, duobus libris descripti. *Venetis* ap. Perchacinum 1583. 4.

(2) — — in tres libros digeffi opera *Ioh. Chrefcziejowski*, *ibid.* ap. Iuntas 1583. 4.

(3) — — *ibid.* 1615. 4.

(4) — — add. ALEXANDRI TRALLIANI de *Lumbricis* epiftola, Graece cum *Mercurialis* verfione latina. *Frf.* ap. haered. Andr. Wechel. 1584. 4.

* (5)

Notiones. Primam, infcriptam: *Volumen gynaeciorum, de mulierum grauidarum, parturientium, et aliarum natura, morbis et affectibus*, *Bafleae* 1566. 4. excudendam curauit CASP. WOLPHIVS, in eaque octo collegit de eis fcriptores: *Secundam* CASP. BLAVHINVS, *itidem Bafleae* 1586. fol. min. auctiorem tamen, nouem aliis, praeter octo eos, fcriptoribus, (inter quos etiam *Mercurialis*,) binis voluminibus luci exposuit publicae. *Tertia* denique, eaque vltima, quae non eos folum omnes, quos praecedentes continent editiones, in fe completitur, fed quatuor novis infuper etiam adaucta est, cura ISRAELIS SPACHII prodiit *Argent.* 1597. fol. Hinc editionem nunquam editam indicaffe Mercklinum facile auguror. Quod vero hanc primam, quam ille ipse indicat, feorfim editam plane negauerim, in hac quidem re me ipse confirmat *Bauius*, qui quippe in praefatione *suae collectionis Gynaecior. Tom. II.* praemiffa, ne verbu-

lum quidem de ea meminit. Iu-uabit ipsa eius, quae huc fpectant, repetere verba. Ita vero fcribit: „Cum ergo nobiliffimi ac clariffimi „Philofophiae Medici HIERONY- „MI MERCVRIALIS, *Vatavini* „in Praxi Antecessoris, Praecepto- „ris olim mei Lectiones, de *morbis* „*puerorum*, quas ante annos circi- „ter quatuordecim extraordinarie „inter plurimas occupationes ha- „buit, Typographus in lucem ede- „re vellet, mihi quae ad manus effet „exemplar, a me in Italia confcri- „ptum et tum temporis etiam cum „autographo collarum, ne forte ex- „emplar vitiatum daretur, com- „municavi, idque propter summam „doctrinam, quae in eo tractatu „continetur, ita, vt vateri me oporteat, haftenus ne vltum autorem „legiffet, qui fufius, maiori cum „diligentia, et ordine morbos „omnes muliebres pertractarit., „etc. Exftat vero in *Coll. Etione* dicta *Bauiana*, hic *Mercurialis* libel- „lus, Tom. II. ftatim ab initio vifque ad pag. 195.

D 3

30 DE VITA MORIBVS MERITIS SCRIPTISQVE

*(5) — — — Item de *Venenis et morbis venenosis*, quibus adiuncta est *Censura Hippocratea*. Basileae ex officina Pernea ap. C. Waldkirch 1584. 8. (t)

X. De *Venenis et morbis venenosis Tractatus* locupletissimi, varia doctrina referti, nec solum medicis, verum etiam philo-
sophis magnopere vtilis, in libros duos digesti, opera *Alberti Scheligi Vbarschauenensis*, *Frj.* ap. Andr. Wechel. 1584. 8.

(2)

(t) Vid. CONRINGIVS, l. c. p. 197. qui „Praeclarum, inquit, cum pri-
mis MERCVRIALIS est opus de
„*puerorum morbis*, licet ipsum a
„discipulo eius editum,“ Editor
vero huius libelli est *Ioh. Grasesius*,
sive *Graszięojęskius*, natione Po-
lonus, Med. Doctor, ex cuius epi-
stola dedicatoria ad ampl. Senatam
Posnauionsem haec repetere liceat:
„Clarissimus Praeceptor meus *the-*
„*ophymus Mercurialis*, Vir inter
„eos, qui de arte medica, hac no-
„stra tempestate bene sunt prome-
„riti, facile princeps, cum multis
„hinc inde praeclariss. virorum li-
„teris sollicitaretur, vt copiam sua-
„rum de *puerorum morbis* disputa-
„tionum faceret, quod scilicet il-
„lae essent eiusmodi, (vt tanti viri
„sunt omnia,) quae multo in me-
„dicina vsui esse possent, plurima
„continentes ex variis grauissimo-
„rum veterum monumentis eruta,
„et maximo cum iudicio simul
„comportata: iustis amicorum pe-
„titionibus cupiens satisfacere, cum
„tot exempla manu scribere non
„possent, quot petebantur, tandem

„secum ipse statuit, pro communi
„omnium vtilitate eas typis impri-
„mendas dare. At quoniam nul-
„lum earum exemplar domi suae
„habebat, quae tantum apud ali-
„quos eius auditores, ex ore ipsius,
„cum olim eas publice habuisset,
„exceptae reperiebantur, sciens me
„quoque fideliter descriptas habe-
„re, mihi id iniunxit negotii, me-
„liorem in formam eas redigerem,
„reviderem, et typis aptas redde-
„rem. Etsi vero iam in proximo
„ad iter eram, quod me optimum pa-
„rens ad se reuocaret; lubens ta-
„men eius voluntati obtemperavi
„et opus totum, qua, maxima potui
„diligentia saepius iterata lectione
„a mendis omnibus, quae passim
„in celeri scriptione facile occur-
„runt, perpurgavi, suprema etiam
„Auctoris manu adhibita,“ etc.
Post dedicationem de *morbis pue-
rorum* libri III. pagg. 356. de *venen-
is et morbis venenosis* opera *Scheli-
gi* ad Stephanum I. Polon. Re-
gem. pagg. 134. *Censura de Hippo-
cratis operibus* pagg. 24. cum tri-
plici indice occurrunt.

- (2) — — *Bafil.* ap. C. Waldkirch. 1586. 8.
 (3) — — *Venetis* ap. Iuntas 1588. 4.
 (4) — — — — — 1601. 4.

XI. De *Decoratone Liber*, non solum medicis et philosophis verum etiam omnium disciplinarum studiosis admodum utilis. Ex *Hieronymi Mercurialis* - - - - - explicacionibus a *Iulio Macino* exceptus primum et in capita redactus. Additi nunc primum duo tractatus *alter* de varicibus; *alter* de reficiendo naso nunquam antea editi. (u) *Frf.* ap. Ioh. Wechel. 1587. 8. *

- (2) — — *Venetis* ap. Iuntas 1601. 4.
 (3) — — — — — 1625. 4.

XII. *Responsorum et Consultationum Medicinalium* Tomus Primus, nunc primum a *Mich. Columbo* collectus in lucem editus. *Venet.* ap. Iolitas 1587. fol.

- * (2) — — *Bafil.* ap. Conr. Waldkirch. 1587. 8.

XIII. *Responsorum et Consultationum Medicinalium* Tomus Secundus, nunc primum a *Mich. Columbo* editus addita Collegiandi, vt vocant, ratione. *Venet.* ap. Iolitas 1590. fol.

XIV. De *Compositione Medicamentorum Tractatus*, tres Libros complectens; I) de Compositione medicamentorum; II) de medicamentorum dosi, III) Medicamentorum componendorum rationem et methodum tradit. EIVSDEM de *oculorum et aurium affectionibus* Praelectiones Ipso praelegente olim Patauii diligenter exceptae et nunc primum editae a *Mich. Columbo*. *Venet.* ap. Iuntas 1590. 4.

* (2)

(u) Forſan etiam nunquam editi; quamquam enim in rubro indicantur, deſiderantur tamen in nigro. Dicata eſt haec editio *Aſcanio Pic-*

colomineo, qui quoque *Mercurialis* fuit diſcipulus et 199. explet paginas.

32 DE VITA MORIBVS MERITIS SCRIPTISQVE

* (2) — — — omnia primum a *Mich. Columbo* Philosopho et Medico in lucem edita, nunc vero a mendis quam plurimi, quibus scatebant, vindicata, subiecto rerum et verborum indice. *Frf.* ap. Ioh. Wechel. 1591. 8. (w)

(3) — — — *ibid.* ap. eund. 1601. 8.

XV. De *oculorum et aurium affectibus* Praelectiones, non solum medicis verum et philosophis magnopere utiles, Primum a *M. b. Columbo* in lucem editae. nunc vero a mendis quam plurimis, quibus scatebat Veneta editio, vindicatae *Francosf.* 1591. 8.

XVI. *Responsorum et Consultationum medicinalium* Tomus tertius. *Venet.* ap. Franc. Franciscis 1597. fol.

XVII. *Praelectiones Pisanae*, s. Commentarii eruditissimi in *Hippocratis Prognostica, Prorrhetica, de victus ratione in morbis acutis, et Epidemicas historias*, quibus accessere tractatus luculentissimi de *hominis generatione, vino et aqua halesque Pisanis* a *Marco Cornachino* ex ore ipsius diligenter excepti et nunc primum in lucem editi. *Venet.* 1597. fol.

(2) — — — *Frf.* ap. Io. Theob. Schoenwetter 1602. fol.

XVIII. *Medicina Practica*, s. de *cognoscendis, discernendis et curandis omnibus corporis humani affectibus, eorumque causis indagandis Libri V.* in Patauino Gymnasio olim ab ipso publice praelecti et thesauri instar a quibusdam haecenus reconditi plurimorumque votis et desiderio summe expetiti: nunc autem

(w) Editionem hanc alteram curavit *Petrus de Wittendel*, M. D. qui in Gymnasio Bononiensi nostrum assidue audiuit, pluraque eius edenda promisit, quod vero, quantum ego quidem scio, non fecit.

Inuenient hic lecturi plumas, quibus nouitios nostrique aevi homines superbire seque exornare videbunt. Prior de *compositione medicamentorum* tractatus 112, alter de *oculorum morbis* 192. explet pagg.

autem post obitum Auctoris (x) boni publici causa in lucem editi studio et opera *Petri de Spina*, Aquitgranensis. *Frif.* ap. Ioh. Theobald. Schoenwetter 1601. fol. *)

(2) — — — *Lugduni* ap. Ant. Pillehotte 1623. 4.

(3) — — — sub tit: *Praelectiones Parauinae*, de cognoscendis et curandis corporis hum. affectibus, cum incipio et tanquam defuncto auctore editis tum ex ipsiusmet ore recognitae et tertia parte auctae. *Vener.* 1627. fol. (y)

XIX. *Responsorum et Consultationum Medicinalium Tomus quartus*, nunc primum a *Guilielmo Athenio* editus. *Venetis* ap. Iuntas 1604. fol.

XX. *In omnes Hippocratis aphorismorum Libros Praelectiones Parauinae*, in quibus innumeri pene ipsius Hippocratis loci obscuriores ac sententiae elucidantur problemataque permulta obscuriora facili methodo enodantur, nunc primum a *Maximiliano Mercuriali*, Auctoris filio publici iuris factae *Bononiae* ap. Hieron. Tamburnium 1619. fol.

(2) — — — *Lugduni* ap. Ant. Pillehotte 1621. 4.

(3) — — — cum *Pancr. Marcellini* notis marginalibus. *Feroliuii* 1625. fol.

XXI.

(x) Errasse vero a *Spinam*, hinc re, supra iam me monuisse memini.

(y) Nostra, quae ad manus est, editio 65. explet paginas praeter indicem. Agit vero lib. I. de affectibus capitis; II. de affectibus thoracis; III. de affectibus abdominis; IV. de morbis artuum et morbo gallico; et V. de febribus. Habita hae lectiones sunt, ut ex fine libri patet, anno 1586. et finitae die VII. Iul. CONRINGIVS, dum

de hoc libello iudicat, „Majori, „inquit, libertate, ingenio et iudicio, omnes antecedentes superavit *Hier. Mercurialis*, Vir plurimae lectionis et medicus praestantissimus, in cuius opere, hoc est singulare, quod lectionem Graecorum cum latinis, arabicis barbarisque coniunxerit; ideoque etiam eodem ad omnem veterem medicinam manu ductore uti possumus, „

E

34 DE VITA MORIBVS MERITIS SCRIPTISQVE

XXI. *Praelectiones Bononienses in Hippocratis secundum librum epidemicor. Foroliz. ap. Cimaticos 1625. fol.*

III. *Opusculis aliis inserta vel adiecta.*

XXII. *De ratione discendi medicinam Επερυγρον.*

Ex Bibliotheca patris publicavit in *Enchiridio suo selecto de formandis medicinae studiis, Argentorat. ap. Conr. Scher. 1607. 12. IO. GEORG. SCHENCKIVS.*

XXIII. *Repugnantia, qua pro Galeno strenue pugnatur ad Melchiorum Guilandinum Borussum. *)*

Extat in huius *Melch. Guilandini Papyro, h. e. Commentario in tria C. Plinii maioris de Papyro capita. Venetis ap. M. Anton. Vlmum. 1572. 4. pag. 235. sqq.*

XXIV. *De Unguentis, et quid Hippocrati significet Unguentum Aegyptiacum. *)*

Ex *Var. Lect. Lib. II. cap. XIX.* repetitum extat ibidem. c. *Guilandini* responsione p. 253. sqq.

XXV. *De nervis opticis in corpore humano obseruatis. Ep.*

*) Extat in *Constant. Variolii* libris anatomicis. Frf. 1591. 8. edit. p. 154. sqq.

XXVI. *Epistolae aliquor ad P. Monauium.*

Extant in *Cratonis* Consil. et epp. iunctim editis.

XXVII. *Epistola de morbo gallico ad Andr. Maccalinum.*

Ext. in *Gabr. Fallopii* *Aquis medicatis teste Schenckio.*

XXVIII. *Epist. de accubitus antiquorum in coena origine.*

Repetit. ex *Art. Gymn. L. I. cap. XI.* extat cum *PETRI CIACCONII* libris *de Triclinio.* Amst. 1664. 12. vid. *Bibl. Platneriana, Part. I. Philolog. p. 97. N. 1121.*

IV.

IV. *Scripta iunctim edita.*

XXIX. HIERONYM. MERCVRIALIS *Consultationes et Respon-
sa medicinalia* tribus tomis comprehensa, postrema editione
a *Mundino Mundino* Vincentino, annotationibus exornata.
Add. *Eiusdem Mercurialis* Collegiandi, vt vocant, ratione,
Venetis ap. Iac. de Francis 1620. 1624. fol.

XXX. HIERONYMI MERCVRIALIS *OPVSCVLA Aurea et
Selectiora vno volumine comprehensa*: videlicet de *Arte Gy-
mnastica* Libri VI: de morbis mulierum Libri IV: de mor-
bis puerorum Libri III: *Variarum Lectionum* Libri VI:
Alexandri Tralliani de *Lumbricis* Epistola: de *Pestilentia*
Lectiones: de *maculis pestiferis*: de *hydrophobia*: de *ve-
nenis et morbis venenosis*: quibus accessit *Consilium nouum*
de *ratione discendi medicinam*. Ad *Ioh. Stephanum* Medi-
cum et *Philosophum*. *Venetis* ap. Iuntas et Baba 1644. fol. *)

V. *Opera affecta vel incerta.*

XXXI. *Ratio lactandi infantes.*

vid. *Schenck*, cuius testimonio extat MS, in *Biblioth. Mar-
tiana*.

XXXII. *Praelectiones de Febris.*

Ext. MSS. in *Bibliotheca Lindeniana* ipsomet teste *Lindenio*.

ELOGIVM
 HIERONYMI MERCVRIALIS

AVCTORE

IANO NICIO ERYTHRAEO.

Iam vero, quatenam tanta est vis ingenii, quod tantum orationis flumen, quae tanta dicendi facultas et copia, quae HIERONYMI MERCVRIALIS *Foroliuensis*, Medici et Philosophi, laudibus ex aequo respondeat? Illud enim vnicum aetatis nostrae lumen, illud eximium medicae facultatis decus, illud maximum acumen ingenii, ad rerum causas inuestigandas, ad coeli conuersionem ac motum, ad siderum ortus, occasus, aspectus compositionesque notandas, ad intimam ac reconditam omnium disciplinarum notitiam percipiendam, rite a natura perfectam, illud summum eruditionis culmen atque fastigium, quis, non modo laudibus efferre, verum etiam dicendo assequi possit? quisnam illud, quod est omnibus *Eius* laudibus anteponendum, quodque omnibus seculis difficillimum inuentu fuit, illam eius admirabilem, cum admirabili omnis generis eruditione coniunctam, vitae integritatem et innocentiam verbis explicare valeat tantum, quam re ipsa erat? Non enim doctrinam, ac Philosophorum placita, ita percepta habebat, vt iis ad ostentationem, non ad vitam, vt par est, agendam vteretur, non libidinum intemperantiam, vt quidam non magis flatiose quam stulte fatentur, cum quavis virtute posse componi existimabat, sed luxuriam cum omni hominum turpem, tum eruditorum nationi foedissimam esse docebat; nam praetermittendis, non persequendis voluptatibus, veri Philosophi famam comparari. Sed vt ceteri de *Eius* laudibus, earundem magnitudine deterriti, taceant, disertissimae cuiusdam vocis instar in eo laudando habebunt Patauinum, Bononiense ac Pisianum Gymnasium; quorum primum annos duodeuiginti, alterum quinque, tertium quatuordecim, de suggestu, Philosophiae ac Medicinae praecepta tradentem audiuit; et quorum primum octingentis annis aureis, alterum millenis ac ducentinis, tertium millenis et septingente-

nis

nis atque etiam bis millenis, egregiam Eius operam, ad erudiendos, medicinae praeceptis, confluentes ad eum auditores, conduxit: ac si magnitudo pecuniae, ex artificio aliquo collectae, artificis excellentiam perfectionemque declarat, centum ac viginti aureorum millia, quae ad haeredes testamento transmisit, praeter ea, quae viuens in pauperum necessitates, in domesticos vsus, in amicorum vtilitates effudit, medendi eam arte caeteris praestitisse clamabunt. Vt autem nullae de eo aliorum literae loquantur, pulcherrimam Eius ingenii formam, magis quam aliqua eloquentissimi cuiusquam oratio exprimet operam multorum prope diuinitas, quorum exequias nulla posteritas seculorum aspiciet, et gymnasticum inprimis antiquitatis notitia refertum, eruditionis thesaurus, ac doctorum hominum deliciae; quod opus Romae compositum, editumque in Alexandri Cardinalis nomine, cuius in aula versabatur, apparuit; Galenus (*) Graeco-Latinus, ad veterum librorum fidem restitutus ac notis illustratus; Variarum Lectionum Volumen; De ponderibus antiquorum; Praxis medicinalis, opus ingens, qua videlicet ratione ac methodo omnibus morborum generibus occurratur; consilia aegrorantibus per literas data, ac tria in volumina distributa; aliaeque plura, admirabili eruditione studioque confecta, quae properantibus nobis non est otium referre. Neque felicior in scribendo, quam in morbis tollendis fuit. Neminem enim aegrotum curandum suscepit, quin amissam illi valetudinem recuperauerit; nisi si grauior esset morbus, quam vt eidem succurri humana ope atque arte posset. Cuius rei fama, in exteris nationes diuulgata, summorum Principum studia commouit, vt in suis longis morbis periculosisque Eius operam magna mercede conducerent. In his *Maximilianus* Imperator fuit, quem diutina atque lethali implicitum febris, facili atque explicita curatione ex ancipiti leuauit. Atque Ille in cognoscendis morborum causis tam peritus atque acer, non fuit in eo, quo demum sublatu est, ignorando, hebes ac tardus. Nam calculos, in rene latentes, duos, mortis sibi causam afferre, medicis

(*) Intelligendum hic esse sciamus *Hippocratem* supra memora-

tum, cum Galenum nunquam ediderit.

cis audientibus, dixit, iussitque suum corpus, subsequuta morte, aperiri ac renes incidi: quo facto, confestim calculi duo magni cum minutis aliis pluribus sese in conspectum dedere, sicut ille praedixerat: quos simul omnes, statim examinatos, ad drachmarum octingentarum pondus peruenisse, qui oculis exceperet, tradiderunt. Ille vero, tanta animi aequitate atque constantia mortem obiit, ut non e vita discedere, sed ex vna domo in aliam migrare videretur. Quam illi fiduciam anteactae vitae dignitas et recte factorum conscientia dabat. Mortuo ciues sui statuat facendam locauere; qui honor habitus est ante ipsum nemini.

EIVSDEM

ELOGIVM

AVCTORE

LAVRENTIO CRASSO.

La Citra di Forlì sarà sempre di celebre ricordanza a' Posterì ne' secoli futuri non meno per l' antichissima memoria, che ancor si serba d' essere iui stato il Foro di Liuiò; onde deriuò poscia il suo Nome, che per essere stata Patria di *Girolamo Mercuriale* della Dottrina di Ippocrate fedelissimo Chiusatore, anzi Ristauratore, e gran Maestro de' loro seguaci. Esercitò con vguale fortuna, e stimazione la Teorica, e la Pratica della Medicina, e amendue furono gli cagione di grossi emolumenti. Vscò dalla Patria per imparare, dimorò fuor della Patria gran tempo per insegnare. Acquistò grido per cagion d' alcuni accertati configli, e se l' accrebbe col manifestarne gli scritti l' opinione inorna alla Medicina à voce spiegata. Lesse con gran concorso d' Uditori nello studio di Padoua più di vent' anni, e dall' hauer fatto assai Discepoli insigni poteasi chiamar la sua scuola seminario di Maestri, che fecondo l' Italia di peritissimi Medici. Diede alle stampe gran numero di Trattati, in molti de' quali ammiransi una ben coltiuata eloquenza, e una scelta erudizione, le quali due cose accoppiate insieme, renderterò più plausibili i suoi Libri. Nella sposizione d' Ippocrate parue, che volesse emendare e correggere certe opinioni di alcuni Medici antichi, dilucidando l' oscurità de Testi, riducendo à perfezione gli adulterati, e di
molti

molti de' moderni, e in queste sue fatiche non mancogli emulazione, e contrarii pareri. Gli vennero attribuiti non pochi atti di superbia, imperiocche sostentando la sua Dottrina, spesse fiate dirisoleua, che l'allontanarsi da que' suoi. Assioni era vn manifestamente errare, e che rideua si di quegli insegnamenti appoggiati piu à sottigliezza d'argomenti, che à sussistenza di verità, e che non senza pregiudizio della salute del Publico praticarsi poteuano, che però molte di queste cose l'obbligauano à comparir nelle stampe. Passò in Roma; e diuenuto Medico del Cardinale Alessandro Farnese, iui compose l'opera intitolata, *de Arte Gymnastica*, libro scientifico, e curioso degno non solamente d'esser letto da Medici, ma anche da Professori di qualsivoglia scienza. Hebbe in ricompensa d'hauer consultata, e recuperata la salute all'Imperador Massimiliano secondo il Titolo di Conte, e Caualiere con molte espressioni di stima, che portarono il suo Nome all'ange della Gloria. Per dare all'affaticate membra riposo, e tradur gli ultimi giorni della vecchiezza lontano da travagli dell'assidua lettura nelle Cattedre, le quali illustrò delle piu famose Accademic, dell'Italia, ritirossi *Girolamo* nella sua Patria, doue con godendo lunga pezza la meditata ritiratezza con la breuità della vita, da i momentanei volò à gli eterni riposi a' 13. di Novembre dell'anno 1596. (*)

EPIGRAMMATION
FRANCISCI HVNNIADINI
TRANSYLVANI.

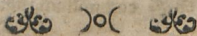
Ecqua poli regio trifidi quisue angulus orbis
quodue latus terrae laudum est immune *tuarum*
MERCVRII facunde nepos? Iam gloria restes
deserit occasus, alioque renascitur orbe.
Te rhodani, rhenique cohors, te Sarmatis arctos
Te Scythae, te Mysus, Dacique Getique loquuntur,
certatimque *tuum* praescribere pagina nomen
ardet, et ingenii monumenta propagat in aeuum.

Felix

(*) Errorem hoc loco a *Crasso* commissum, supra iam indicauimus.

40 DE VITA ETC. HIERONYMI MERCVLIALIS.

Felix forte tua, et gratis iam diues alumnis,
 en operum series toto circumsonat Arcto.
 Te Procerum coetus omnes, te purpura et omnis
 Bibliotheca petit. Vultu tibi fauet amico
 bellipotens populi pastor, tibi panditur omnis
 regia. Seu natis, seu tu nascentibus almam
 addis opem, te nascentes natique salutem
 rite vocant, te aetas omnis, te sexus vterque
 conditioque colit, puer hinc iuuenisque medelam,
 grandaeuus quo viuat, habet, quo germinat infans.
 Tu regum sceptris, aulisque infesta venena
 arte fugans, mensis innoxia pocula misces,
 Absistunt trepidae-mortes, inuitaque Clotho
 fila trahit, Lachesisque dolet sua pensa reuolui,
 Sponte sua saeuac priuigna uenena nouercae
 ebibit, impune inuisos non vlla clientes
 fraus perimit, pascentque suos aconita colonos.
 O hominum vitae, o communi nate saluti!
 Non sic clara suum iactauit Pisa Tonantem
 Illustresue suo Rhodos, aurea sole Colossos.
 Talis Appollinea prostrata gymnade Python
 Poena renascentem exurus, vitaeque, soloque
 matris onus pulsauit humum, sic Herculis hydra,
 Hydra ferae Iunonis honos, face, cuspide, claua,
 concidit, et matrem maculauit sanguine Lernam.
 Ergo beata viri Postmania sancta Senaru
 excipe Phoebai tam nobile munus alumni.
 Te geminae decorant clauae, insignia clara,
 panditur iis via virtutum, nunc tertia clauis,
 qua vitae reseratur iter, quae secla recludit,
 accessit. Gaudere patres queis dulcia curae
 pignora, vos opus hoc pueri crescente inuenta,
 nocturna versate manu, versate diurna:
 Vestra salus agitur, primaeuo in limine vitae.
 Hinc senium, hinc feri canos sperate nepotes.

Ha 10 23

Ua 1023

ULB Halle 3
002 627 817

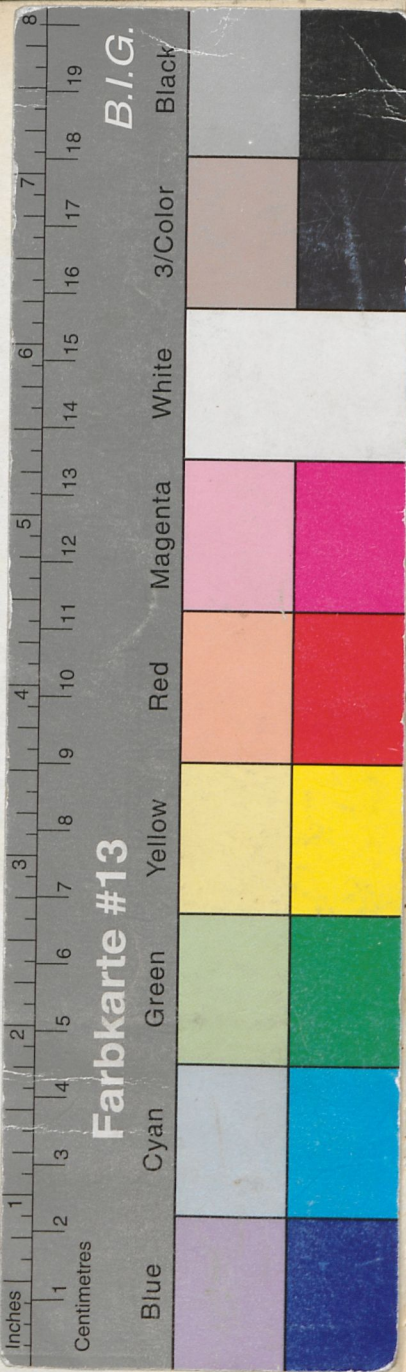

M. C.

FRIDERICI BOERNERI
ARTIS SALVTARIS DOCT. IN ACADEMIA CAESAREA NAT.
CVRIOS, ET SOCIETATE DVCAL. TEVTONICA
HELMSTADIENSI SODALIS

DE
VITA MORIBVS MERITIS
ET SCRIPTIS
HIERONYMI
MERCVRIALIS
FOROLIVIENSIS
COMMENTATIO

ACCEDIT
DVPLEX EIVSDEM ELOGIVM
ALTERVM
IAN. NIC. ERTTHRAEO
ALTERVM
LAVR. CRASSO
AVCTORIBVS

BRVNSVIGAE
STANNO KEITELIANO
A. MDCCLI.